

Uddannelsessystemer for advokater i EU

Oplysninger tilvejebragt af: Conseil national des Barreaux

April 2014

BESKRIVELSE AF DET FRANSKE UDDANNELSESSYSTEM FOR ADVOKATER

1. Adgang til erhvervet

Krav om videregående uddannelse/universitetsuddannelser	JA
Krav om juridisk kandidateksamen	JA For at blive advokat skal man have en kandidatgrad eller tilsvarende Retsgrundlag: På fransk: Arrêté du 25 novembre 1998 fixant la liste des titres ou diplômes reconnus comme équivalents à la maîtrise en droit pour l'exercice de la profession d'avocat og Arrêté du 21 mars 2007
Betingelser for at blive fulgyldig advokat:	<ul style="list-style-type: none">• Krav om statsborgerskab (fransk statsborger, statsborger i en anden af EU's medlemsstater, statsborger i en af medlemsstaterne i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, statsborger i en stat eller et territorielt område, som ikke hører under EU eller EØS, og som giver franske statsborgere ret til at arbejde på samme betingelser som personer, der har til hensigt at praktisere i Frankrig, eller som ifølge det franske kontor for beskyttelse af flygtninge og statsløse (OFPRA) har flygtningestatus eller er statsløse.• Krav til uddannelse: Master 1 i jura eller tilsvarende

og bevis for egnethed til at praktisere som advokat (*certificat d'aptitude à la profession d'avocat – CAPA*)

- **Krav til hæderlighed:** Ansøgere må ikke være dømt for en strafbar handling eller have fået nogen former for disciplinærstraf, de må ikke være erklæret personlig konkurs eller være pålagt andre former for sanktioner
- **For at blive optaget i advokatsamfundet skal man:**
 - Bestå den afsluttende CAPA-eksamen
 - Herefter aflægge ed og tilmelde sig listen over praktiserede advokater hos det advokatsamfund, hvor man ønsker at praktisere (se artikel 101 i [décret du 27 novembre 1991](#)).

Retsgrundlag (på fransk):

[Loi n° 71-1130 du 31 décembre 1971 portant réforme de certaines professions judiciaires et juridiques](#)

[Décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat](#)

Alternative veje til erhvervet:

Visse kategorier af jurister, som har udøvet de aktiviteter, der fremgår af artikel 97 og 98 i dekret nr. 91-1197 ([décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat](#))

– er fritaget for kravet om en kandidatgrad i henhold til artikel 11, stk. 2, i førnævnte lov af 31. december 1971 ([article 11 \(2°\) de la loi du 31 décembre 1971](#)), kravet om videreuddannelse og kravet om bevis for egnethed til at praktisere som advokat:

1. Medlemmer og tidligere medlemmer af det franske statsråd (*Conseil d'État*) samt dommere og tidligere dommere ved forvaltningsdomstolene og de forvaltningsretlige appeldomstole
2. Dommere og tidligere dommere ved revisionsretten eller de regionale revisionsretter i Fransk Polynesien og Ny Kaledonien
3. Dommere og tidligere dommere, som er omfattet af dekret nr. 58-1270 ([Ordonnance n° 58-1270 du 22 décembre 1958 portant loi organique relative au statut de la magistrature](#))
4. Universitetsprofessorer, der underviser i jura
5. Advokater ved statsrådet og kassationsdomstolen
6. Tidligere advokater med møderet for appelretten
7. Tidligere advokater, som er registreret i det franske advokatsamfund, og tidligere juridiske rådgivere.

– Følgende kategorier af jurister er fritaget fra kravet om teoretisk og praktisk uddannelse og kravet om bevis for egnethed til at praktisere som advokat:

1. Notarer, fogeder, justitssekretærer ved handelsretterne, administratorer og kuratorer,

- tidligere likvidatorer og administratorer, rådgivere inden for intellektuel ejendomsret og tidligere patentrådgivere, som har udøvet deres hverv i mindst fem år
2. Universitetslektorer, undervisningsassistenter og andre undervisere med en ph.d. i jura, økonomi eller ledelse, som kan dokumentere mindst fem års undervisningserfaring ved en højere læreanstalt eller et forskningsinstitut
 3. Virksomhedsadvokater, der kan dokumentere mindst otte års erhvervserfaring fra en juridisk afdeling i en eller flere virksomheder
 4. Tjenestemænd og tidligere tjenestemænd i kategori A eller tjenestemænd, der sidestilles hermed og har praktiseret som advokat i mindst otte år i en offentlig administration eller myndighed eller i en international organisation
 5. Juridiske attachéer ansat i en fagforening, som kan dokumentere mindst otte års erfaring med juridisk arbejde
 6. Lønnede jurister, der kan dokumentere at have arbejdet for en advokat, en forening eller et advokatfirma eller for en advokat ved statsrådet eller kassationsdomstolen i mindst otte år, og som har opnået en kandidatgrad som fastlagt i ovennævnte artikel 11, stk. 2, i loven af 31. december 1971
 7. Personer, der er anført i artikel 22 i lov nr. 2011-94 af 25. januar 2011 ([article 22 de la loi n° 2011-94 du 25 janvier 2011 portant réforme de la représentation devant les cours d'appel](#))
 8. Samarbejdspartnere for deputerede eller assistenter for senatorer, der som hovedbeskæftigelse har udført juridisk arbejde i mindst otte år

2. Uddannelse i fuldmægtigperioden

Er der en fuldmægtigperiode?	JA	Retsgrundlag (på fransk) Dekret nr. 91-1197 af 27. november 1991 om advokaterhvervet Décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat
Obligatorisk	JA	Varighed: Uddannelse på CRFPA (advokatsamfundets regionale skoler) gennemføres over 18 måneder
Organer med ansvar for uddannelse af advokatfuldmægtige		<ul style="list-style-type: none"> • Advokatsamfundets regionale skoler (<i>École d'avocats – EDA</i>) (tidligere: det regionale center for faglig uddannelse af advokater (<i>CRFPA – Centre Régional de formation professionnelle for advokater</i>)) • Conseil national des Barreaux (de franske advokatsamfunds nationale råd) Retsgrundlag (på fransk)

	Article 13 et article 21-1 de la loi du 31 décembre 1971 portant réforme de certaines professions judiciaires et juridiques	
Type uddannelse i fuldmægtigperioden	<ul style="list-style-type: none"> • Kurser på CRFPA (se ovenfor, <i>École d'avocats</i> – EDA) • Praktik (jurisdiktioner, virksomheder) • Master 2 • Praktikophold i et advokatfirma (yderligere oplysninger findes nedenfor under "Fuldmægtigperiode inddelt i faser") 	
Optagelsesprøve/kontrol før fuldmægtigperiode	JA	Adgangsprøve til CRFPA Retsgrundlag (på fransk) article 57 du décret n°91-1197 du 27 novembre 1991 et arrêté du 11 septembre 2003 fixant le programme et les modalités de l'examen d'accès au CRFPA
Undervisningsprogram i fuldmægtigperioden	JA	<p>Dekret nr. 91-1197 af 27. november 1991 om advokaterhvervet, afsnit 3, artikel 57 (sous section 3 du décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991, notamment article 57).</p> <p>Seks måneders grunduddannelse – hovedemner:</p> <p>Faglig etik, udarbejdelse af retsakter, mundtlige indlæg og forhandling, retssager, forvaltning af et advokatkontor samt et moderne fremmedsprog.</p>
Særlige forhold vedrørende EU-ret og sproglig uddannelse	JA	<p>Sprogundervisning:</p> <p>Adgangsprøven til CRPFA består af en mundtlig prøve i et af de moderne fremmedsprog, der er anført i bilaget til bekendtgørelse af 11. september 2003 om programmet og retningslinjerne for adgangsprøven til CRPFA (Arrêté du 11 septembre 2003 fixant le programme et les modalités de l'examen d'accès au centre régional de formation</p>

	<p>professionnelle d'avocats)</p> <p>Undervisning i EU-ret:</p> <p>Artikel 57 i dekret nr. 91-1197 af 27. november 1991 (décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991). EU-ret er ikke nævnt som en del af den fælles grunduddannelse.</p> <p>Bekendtgørelse af 7. december 2005 (Arrêté du 7 décembre 2005 fixant le programme et les modalités de l'examen d'aptitude à la profession d'avocat) bestemmer imidlertid følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Programmet, der findes i bilaget til bekendtgørelsen, omfatter udtrykkeligt "Fællesskabsret og EU-ret" (EU's institutionelle/materielle lovgivning). – Optagelsesprøven skal omfatte en mundtlig prøve af 15 minutters varighed baseret på tre timers forberedelse af en sag inden for civilret, erhvervsret, socialret, strafferet eller forvaltningsret eller en sag inden for Fællesskabsret efter den studerendes eget valg ("<i>coefficient 2</i>", artikel 3 i bekendtgørelse af 7. december 2005). <p>Undervisningsprogrammet på advokatsamfundets regionale skoler (EDA) er bredt, og undervisning i EU-ret bliver mere og mere udbredt på grund af EU's stigende indflydelse på fransk lovgivning på alle områder. EU-ret indgår ofte i specialkurser, men også i undervisningen af andre emner (strafferet, civilret eller socialret). Delegationen af franske advokatsamfund (Délégation des Barreaux de France (DBF)) har udviklet et modul om EU-ret, som bruges på nogle af advokatsamfundets regionale skoler.</p>
<p>Fuldmægtigperiode inddelt i faser</p>	<p>JA</p> <p>Retsgrundlag (på fransk)</p> <p>Article 58 du décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991</p> <p>Den 18 måneder lange uddannelse er opdelt i tre kalenderperioder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6 måneder med kurser på CRFPA med grundfag • 6-8 måneder til et individuelt pædagogisk projekt – der er to undervisningsmuligheder: et praktikophold (retsvæsen eller virksomhed) eller

		<p>en Master II fra et universitet</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6 måneders praktikophold på et advokatkontor (dette praktikophold skal være omfattet af en underskrevet trepartsaftale mellem det regionale center, praktikanten og dennes supervisor)
Evaluering/eksamen efter fuldmægtigperiode	JA	<p>Ved afslutningen af uddannelsesforløbet på CRFPA skal den studerende bestå en eksamen for at få beviset for egnethed til at praktisere som advokat (CAPA), som er fastlagt i overensstemmelse med procedurerne i bekendtgørelse af 7. december 2005 (Arrêté du 7 décembre 2005 fixant le programme et les modalités de l'examen d'aptitude à la profession d'avocat)</p>
3. Videreuddannelse		
Sondring mellem videreuddannelse og specialisering		<p>JA</p> <p>Retsgrundlag (på fransk) Article 85 du décret n° 91-1197 du 27 novembre 1991</p> <p>Hvert år offentliggør de franske advokatsamfunds nationale råd en liste over advokater, der har erhvervet en eller to specialiseringer, herunder advokater med speciale i møderet for appeldomstole, jf. artikel 1, stk. 4, i lov af 31. december 1971 (se ovenstående afsnit "Betingelser for at blive fulgyldig advokat").</p>
Krav om videreuddannelse	JA	<p>En etisk forpligtelse til videreuddannelse, der er fastsat ved lov, er udarbejdet efter høring af de franske advokatsamfunds nationale råd, som fastsætter procedurerne herfor.</p> <p>Retsgrundlag (på fransk)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Article 14 -2 de la loi du 31 décembre 1971 portant réforme de certaines professions judiciaires et juridiques (videreuddannelse er obligatorisk for advokater, der er medlem af et advokatsamfund) • Articles 85 et 85-1 du décret du 27

		<p>novembre 1991 organisant la profession d'avocat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Décision à caractère normatif n 2011-004 du 25 novembre 2011 portant délibération sur les modalités d'application de la formation continue des avocats
Krav om specialisering	JA	<p>Retsgrundlag: article 85 du décret du 27 novembre 1991 organisant la profession d'avocat</p> <p>Specialiserede advokater anvender halvdelen af deres videreuddannelsestid på deres specialområde(r)</p>
Krav om tilegnelse af fremmedsprog		Ingen krav
Krav om videreuddannelse i EU-ret		Ingen krav
4. Akkrediteringsordninger og uddannelsesudbydere		
Mulighed for akkreditering	JA	<p>Der findes ingen obligatorisk procedure for godkendelse af udbydere af videreuddannelse for advokater.</p> <p>I afgørelse nr. 2011-004 (Décision du 25 novembre 2011 portant délibération sur les modalités d'application de la formation continue des avocats) hedder det, at udbyderen af videreuddannelse, årligt, hver anden måned eller hvert halve år, skal fremsende et detaljeret uddannelsesprogram for den pågældende periode til det nationale råd. Det er kun obligatorisk at forelægge programmet – det nationale råd for de franske advokatsamfund fører ikke kontrol med indholdet af uddannelsesprogrammet eller de udbudte uddannelsesaktiviteter.</p>

<p>Antal uddannelsesudbydere, der tilbyder akkrediteret videreuddannelse</p>	<p>Der findes ingen tilgængelige data (eftersom der ikke er nogen obligatorisk kontrol med de kurser, der udbydes, er der heller ingen tilgængelige data om antallet af uddannelsesudbydere).</p>	
<p>Uddannelsesudbydere af akkrediteret videreuddannelse</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CRFPA – regionale centre for videreuddannelse af advokater (<i>Écoles d'avocats</i> – EDA) • Advokatsamfund • Organisationer, som er oprettet eller ledet af de franske advokatsamfund • Akkrediterede private uddannelsesudbydere 	
<p>Antal udbydere af uddannelsesaktiviteter som forberedelse til specialisering</p>	<p>Der findes ingen tilgængelige data (eftersom der ikke er nogen obligatorisk kontrol over de kurser, der udbydes, er der heller ingen tilgængelige data om antallet af uddannelsesudbydere)</p>	
<p>Uddannelsesudbydere, der udbyder akkrediterede uddannelsesaktiviteter som forberedelse til specialisering</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Advokatsamfund • Organisationer, der ledes eller er oprettet af advokatsamfundet • Akkrediterede private udbydere af videreuddannelse (herunder advokatfirmaer) • Akkrediterede private eller offentlige ikke-udbyttegivende uddannelsesudbydere (universiteter) • Ikke-akkrediterede private videreuddannelsesudbydere • Ikke-akkrediterede private eller offentlige ikke-udbyttegivende videreuddannelsesudbydere 	
<p>Aktiviteter og metoder</p>		
<p>Uddannelsesaktiviteter, der anerkendes i overensstemmelse med kravene om</p>	<p>Videreuddannelse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Offentliggørelse af juridiske dokumenter 	<p>Deltagelse i uddannelsesaktiviteter i andre</p>

videreuddannelse/specialisering	<ul style="list-style-type: none"> • Uddannelse, der tilbydes af advokater, skoler eller andre faglige organisationer • Juridiske kollokvier eller konferencer eller arrangementer direkte knyttet til advokaterhvervet • Undervisning udbudt af advokater • Videreuddannelse som fjernundervisning: • Gensidig anerkendelse af videreuddannelsesforløb i andre stater 	<p>medlemsstater:</p> <p>Uddannelsesforløb eller uddannelsesmerit opnået i udlandet kan medregnes i opfyldelsen af krav om videreuddannelse i henhold til bestemmelserne i nedenstående afgørelse nr. 2011-004 af 25. november 2011</p> <p>Retsgrundlag: Décision à caractère normatif n 2011-004 du 25 novembre 2011 portant délibération sur les modalités d'application de la formation continue des avocats, article 6</p>
--	---	---

5. Tilsyn med uddannelsesaktiviteter

Organisationer, der fører tilsyn med videreuddannelsesaktiviteter	<ul style="list-style-type: none"> • Det faglige uddannelsesudvalg under advokatsamfundenes nationale råd: <ul style="list-style-type: none"> - Kontrol med videreuddannelse udbudt af de regionale centre for videreuddannelse af advokater (CRFPA) - Kontrol af videreuddannelsesprogrammer inden for rammerne af den tværfaglige fond for
--	---

	<p>videreuddannelse af liberale erhverv (FIF-PL - Fond Interprofessionnel de formation des professionnels libéraux), hvor de kurser, som CRFPA tilbyder, bedømmes på basis af to kriterier: stil (målgruppe og regler) og indhold (udbud af undervisning inden for alle juridiske områder med vægt på relevante juridiske emner)</p> <ul style="list-style-type: none"> • FIF-PL udarbejder finansieringsaftaler med alle "écoles d'avocats"(advokatsamfundenes regionale skoler) • Det faglige uddannelsesudvalg under advokatsamfundenes nationale råd afsætter en del af FIF-PL-lånene til advokaternes fagforeninger, der er registreret som udbydere af efteruddannelse, jf. artikel L. 6351-1, som er omfattet af den franske beskæftigelseslov (<i>Code du travail</i>), og som har indsendt deres videreuddannelsesprogram til advokatsammenslutningernes nationale råd. Programmets indhold kontrolleres dog ikke. Der er kun pligt til at indsende det.
Tilsyn	<ul style="list-style-type: none"> • I afgørelse nr. 2011-004 (Décision à caractère normatif no 2011-004 du 25 septembre 2011 portant délibération sur les modalités d'application de la formation continue des avocats) hedder det, at udbyderen af videreuddannelse årligt skal fremsende et detaljeret uddannelsesprogram for den pågældende periode til advokatsamfundenes nationale råd. • Advokatrådene (Conseils de l'Ordre des Barreaux) foretager en efterfølgende kontrol af, hvorvidt kravet om videreuddannelse er opfyldt (artikel 17 i loi n° 71-1130 du 31 décembre 1971, artikel 85-1 i décret du 27 novembre 1991 og

	artikel 8 i décision à caractère normatif n. 2011-004
Organisationer, der fører tilsyn med uddannelsesaktiviteter rettet mod specialisering	<p>Der findes ingen obligatorisk, omfattende kontrol af indholdet af videreuddannelseskurser for advokater, som primært udbydes af private eller offentlige, ikke-faglige enheder.</p> <p>Advokatsamfundenes nationale råd kontrollerer kun de videreuddannelseskurser, der tilbydes af de regionale centre for videreuddannelse af advokater (CRFPA), og foretager inden for rammerne af valideringsproceduren en valgfri kontrol af videreuddannelseskurser udbudt af institutioner i den private sektor, når disse har indsendt en ansøgning (se detaljeret procedure, artikel i afgørelse nr. 2011-004 (décision à caractère normative 2011-004)).</p>
Tilsyn	<p>Kun en <i>efterfølgende</i> kontrol af, om advokaterne opfylder kravet til videreuddannelse, er obligatorisk, herunder videreuddannelse af specialiserede advokater. Kontrollen udføres af advokatrådene (Conseils de l'Ordre des Barreaux) (se artikel 14-2 i loi n° 71-1130 du 31 décembre 1971 og artikel 85 i décret du 27 novembre 1991).</p>

6. National reform af uddannelsessystemet

Ved udgangen af 2011 vedtog advokatsamfundenes nationale råd at ophæve reglen om 20 timer i et kalenderår eller 40 timer i to på hinanden følgende år og om at beregne videreuddannelsespligten på grundlag af 20 timers undervisning årligt.

Denne reform er endnu ikke blevet gennemført på grund af forbehold fra kancelliets side (justitsministeriets centralforvaltning).

Afgørelse nr. 2011-004 blev ændret i 2011. Der er derfor ingen umiddelbare udsigter til reform.

Kilde: Pilotprojekt – Uddannelse af dommere og anklagere i Europa: "*Del 2 – Undersøgelse af status for uddannelse af advokater i EU-ret*", udført af Rådet for Advokatsamfund i Den Europæiske Union (CCBE) og Det Europæiske Institut for Offentlig Administration (EIPA)